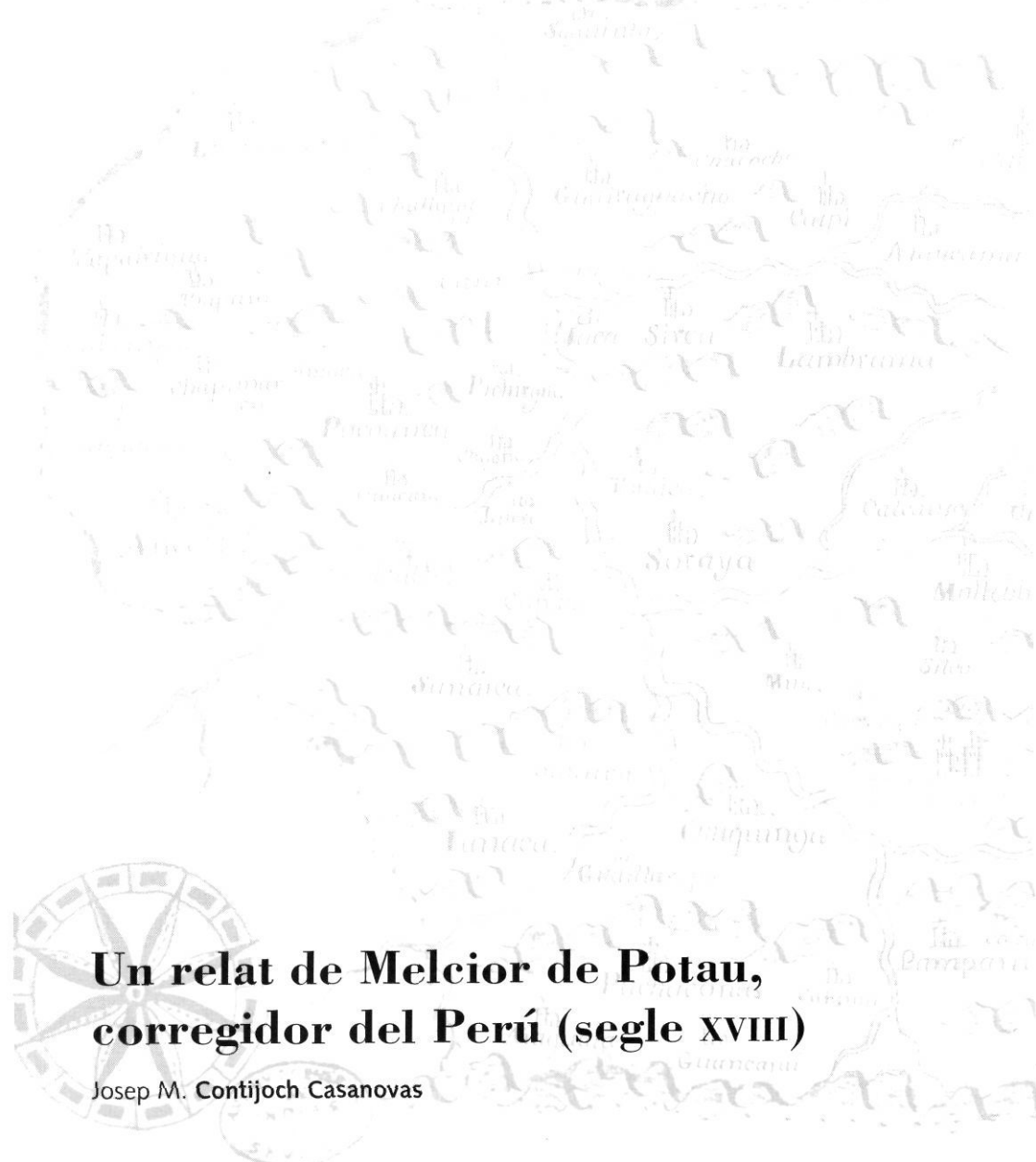

ARTE DE
 DAGUALLAS
 Y GRANDE

**Un relat de Melcior de Potau,
 corregidor del Perú (segle XVIII)**

Josep M. Contijoch Casanovas

• Un relat de Melcior de Potau, • corregidor del Perú (segle XVIII)

• Josep M. Contijoch Casanovas

• Muralla Sant Francesc, 48
• 43400 Montblanc

Paraules clau: noblesa, Melcior de Potau Tarragona, Perú, Amèrica, segle XVIII

La família Monfar de Montblanc, arrelada a la vila ducal des de fa més de dos segles, amb membres destacats en el seu llinatge, com dos notaris al segle XIX i un alcalde a mitjan segle XX, conserva un manuscrit d'un noble tarragoní, Melcior de Potau i Colón de Portugal, d'origen conquenc, que fou corregidor del Perú durant el mandat del virrei Amat, al segle XVIII.¹ Avui resta en mans de Josep Monfar i Farré, el qual ens l'ha cedit amablement per elaborar aquest treball.²

És un document en suport de paper, escrit amb tinta marronosa, amb un traç i una redacció propis de l'època, redactat en un castellà molt entenedor. El protagonista el titula amb un llarg encapçalament, també a la manera dels temps: "Instrucción para mis hijos, cuya obra tubo principio en Tarragona, año el 1779, estando yo con todos mis hijos en la casa payral con mi madre", completat, en un angle de sota, amb la frase "Buestro padre don Melchor de Potau y d'Osset". En definitiva, és un document per a la història que ens mostra diversos aspectes de la família Potau.

Es tracta d'una instrucció en què el protagonista explica detalladament una part de la seva vida amb ànim de justificar als seus fills la seva actuació en un litigi judicial que interposen la seva mare i el seu germà per qüestions d'herència. Ho confirma en un preàmbul: "Sin embargo hijos de quanto llebo expuesto para vuestra idea y conocimiento: No cabe en mis paternales caricias imponeros de unas noticias que no deveis ignorar [...] lo ignorariais si no hos lo hiciera manifiesto". Litigi que es va complicar de tal manera que va intervenir-hi la Reial Audiència de Barcelona, a més d'embargar-li els arxius el capità general de Barcelona, el comte de l'Assalt.

El text consta de dues parts: la familiar i la professional. La primera, per a ell la principal i la que més el preocupa, esdevé una clara justificació perquè resti constància de la seva manera de procedir davant d'un intent d'usurpació hereditària dut a terme per la seva mare i el seu germà Josep, i també una justificació per haver-se casat en segones núpcies amb una dona que no era noble. L'altra part del

¹ El virrei Amat va governar el Perú de l'any 1761 al 1776. Va retornar a Barcelona l'any següent.

² Els fragments entre cometes o en un cos de lletra més petit són una còpia textual del manuscrit. A l'original no hi figuren els accents.

manuscrit narra les seves vivències en el càrrec de corregidor que va exercir en la província d'Aimaraes (Perú), durant el mandat del virrei Amat, i segurament fou escrita per donar més força a la seva conducta posterior, per justificar la seva bona conducta més que per la finalitat material de voler els béns de l'herència, que, com s'ha dit, el preocupava per al futur dels fills. No obstant això, aquesta última fase és la més fascinant per a aquest cronista, ja que la considera més interessant que els simples afers domèstics que vénen després.

No ens esplaiarem parlant de la família Potau, ja que alguns historiadors, com Jaume Teixidó i Montalà, Salvador J. Rovira i Gómez, i J. Ceballos i altres³ han donat puntual i àmplia referència en els seus treballs sobre la família Potau, llinatge originari de Sarral al segle xv que va acabar a Tarragona. L'autor es recrearà principalment en una part del manuscrit de Melcior de Potau, la que es refereix al seu periple pel continent americà, però sense oblidar els lligams que el vinculen amb Catalunya.

Dels antecedents familiars de l'autor del manuscrit només cal afegir que Joan Potau i Jover, el cinquè de la nissaga, fou veguer de Montblanc el 1670 i que aquesta família políticament s'adcrivia al poder borbònic a partir del segle XVIII, excepte un primer membre que es va declarar austriacista. Ho demostren els càrrecs que exerciren així com les altes graduacions militars que ocuparen, adscrits tots a la nova monarquia introduïda.

El manuscrit s'inicia amb una solemne entrada:

Habeis de saber amados hijos Josefa Maria de 13 años, Ana Maria de 12, Maria del Carmen de 11, Manuel (primer barón) de 9 y Melchor de 8, quanto aquí con pureza boy a manifestaros para que os sirva de exemplar y régimen en cualquiera ocasión que os fuere conducente serviros de estas noticias.

El manuscrit segueix amb un preàmbul d'arbre genealògic que es remunta als seus besavis i arriba fins a la mort del seu pare, quan ell tenia 11 anys. Aquesta part és una veritable declaració familiar d'ordre nobiliari: explica que va néixer el 1724 sense especificar on, fill d'Antoni Potau i d'Osset i de Francesca Colón de Portugal, filla a la vegada del brigadier Colón de Portugal. El seu pare va ser regidor degà de la ciutat de Tarragona, capità de cavalleria de la Reial Guàrdia de Corps i cosí germà del marquès de la Floresta, mentre que la mare, com s'ha dit, era filla del

³ Salvador J. Rovira i Gómez, *Rics i poderosos però no tant. La noblesa a Tarragona i comarca al segle XVIII* (Tarragona 2000), 179-184. Per a una visió general de l'estament nobiliari a la nostra comarca vegeu l'obra del mateix autor *La baixa noblesa a la Conca de Barberà a l'edat moderna* (Montblanc 2004); "Notícia dels Potau de Sarral", *Recull de Treballs* 1 (Sarral 1997), 161-198; A. de Ceballos, "El llinatge dels Potau de la vila de Sarral, marquesos de la Floresta i comtes de Valcabra", *Paratge* 5-6 (1994-1995), 5-14, complementat pel treball de Josep M. Grau Pujol i Roser Puig Tàrrach, "Els marquesos de la Floresta i les seves propietats de Tàrraga (1705-1716)", *Urtx. Revista cultural de l'Urgell* 3 (Tàrraga 1991), 117-128. Recentment el primer autor ha publicat noves fonts d'informació sobre els Potau, "Documentació relacionada amb els Potau de Sarral a l'arxiu parroquial de Montblanc (ss. xvii-xviii)", *Recull de Treballs* 3 (Sarral 2004), 93-96.

brigadier Melcior Colón y de Portugal. Esmenta també el seu germà “Francisco, que se halla presente en las Yslas de la Havana graduado de teniente coronel, en Guanabacoa”.

A continuació, relata la seva pròpia vida. Quan tenia quinze anys s'allista en qualitat de cadet al Regiment d'Infanteria de la Reina i participa en la guerra d'Itàlia del 1740, on va passar set anys. Ascendit a tinent i traslladat el seu regiment a Sevilla (Andalusia), s'ocupa d'afers administratius fins que el destinen amb el seu regiment a ultramar, concretament a Panamà, ja ascendit a capità, “donde yo estaba con mi dicho regimiento de la reyna de guarnición en Panamá”. Hi arriba amb la seva esposa i dues filles, Josepa i Anna Maria, “y al poco tiempo obtuve los reales despachos de corregidor”, el 31 de juliol del 1767. Després d'aquest nomenament, marxa de Panamà un cop lliurada la tresoreria del regiment que tenia encomanada.

I ara, seguint el text, s'arriba a la part narrativa del viatge:

[...] hube de empeñarme en ochocientos pesos dobles, con premio del 25 por ciento,⁴ por el riego de mar y tierra que tube que emprender, cuyo dinero me prestó con formales escrituras el comerciante don Francisco Aguirre, del mismo Panamá.⁵

El viatge l'iniciaren ell, la seva esposa, “su hija Josepa que apenas andava, y Ana Maria criandola de pecho su madre, con dos criados”. L'objectiu era sortir de Panamà per la costa del Pacífic, baixar vorejant el continent, travessar l'equador per posar rumb a La Payra, el port del Perú on desembarcarien. El viatge fou horrorós. Vegem la narració: “[...] trescientas o más leguas si mal no me acuerdo [que sobre una] excesivamente calurosísima esta navegación [...]. Travesía de mucho riesgo así por hir contra las fuertes corrientes de aquellos mares opuestos al rumbo del barco [...]”. Pel text que segueix es veu que es retardaren: “[...] pues las corrientes han echo retroceder el barco y no faltan recias tempestades de uracanes, rayos, y truenos y el evidente riesgo de los galápagos y la gorgona [...]”.⁶ Per cloure el relat anota aquesta mena d'epitafi: “de milagro se cuenta quien aya salvado las vidas”.

Van seguir el rumb sud fins a trobar un accident geogràfic que, en contemplar-lo enmig del mar, incita la curiositat i l'esperit d'aventurer del recentment anomenat corregidor: “El Mal Pelo es un monte solitario en medio de la mar a la medianía de este viaje tan escabroso y de respeto que pone en confusión los pilotos a huir de por el gran riesgo de no dar en escollos [...]”.

Les inclemències i dificultats que van trobar li fan comentar amb gran respecte aquesta part del viatge:

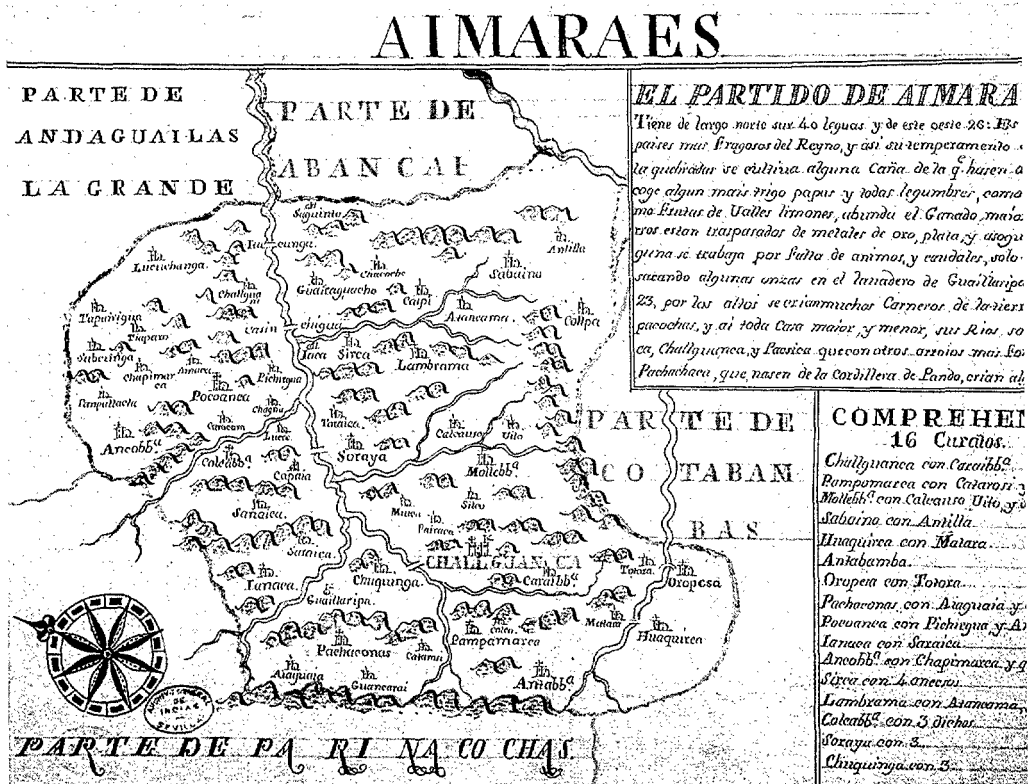
[...] para no naufragar, como de facto sucedió a otra embarcación que juntos salimos del puerto de Panamá que se perdió, y en ella tenía yo el tratado de navegar con mi familia y desconviniendonos con el patrón en el precio, me embarqué en otro buque [...].

Sort en tingueren, d'escapar-se'n, aquesta vegada, d'una mort segura.

⁴ Tipus d'interès d'absoluta usura que s'aplicarà sense ordre ni control de les autoritats.

⁵ El fet d'haver de fer un viatge oficial pagant-se'l ell és inaudit.

⁶ El diccionari indica la *gorgona* com les Fúries gregues.

Mapa del segle XVIII de la provincia d'Aimaraes, d'on en Melchior Potau fou corregidor.
 MAPA CEDIT PER CORTESIA DE L'ARXIU D'ÍNDIES DE SEVILLA.

“Llegados felizmente a Payra, puerto ridiculo y población infeliz”, van veure les formes de vida dels nadius i nous aliments que es diferenciaven “con los de Europa”. Allí es va haver de preocupar de preparar el viatge cap a Lima: “compre dos literas para el viaje por tierra [a] quatrocientas y más leguas a Lima, ciudad llamada de los reyes [...]”.

Posteriorment, inicien un viatge per terra en aquella direcció passant per llogarets “con chozas de negros y desnudos”, fins a arribar a una zona que anomena el “gran despoblado”, que els indígenes anomenaven Sechura, un gran desert que van travessar durant tres dies i nits per camins arenosos i àrids, on foren sorpresos per tempestes amb un gran aparell de llampecs i trons, a més de plagues d'insectes (mosquits), mentre la calor i la humitat els ofegaven la respiració. Aviat arribarien a una mena d'oasi que desvetllaria les ànsies descriptives en la seva experiència de viatge poètic:

[...] hallando río o manantial de agua donde concurrían gran variedad de aves y tan extrañas que en la Europa no se tiene noticia ni se conocen, y otros animales cuadrúpedos de varios tamaños y figuras muy dignas de reparo y de alabar al Creador.

Aquell oasi de pau i bellesa duraria poc, ja que el viatge continua amb més penúries i calamitats, però:

[...] quiso Dios que llegásemos a Lima, todos destrozados de ropa blanca y de color, todos bien tostados por el sol y desfigurados de manos y caras. Mi hija Josepa enferma, su madre, mi esposa, escasa de leche para alimentar a Ana María. Yo tan flaco de bolsillo como de carnes [...].

L'entrada i els primers temps a Lima foren migrats, ja que no comptaven amb amics íntims o familiars: "nos contávamos hormiguillas las más pobres y desvalidas", enmig d'una població que assenyala gran fast i magnificència. Malgrat tot, aviat s'introduí dins la societat local, així es dedueix quan afirma en el següent paràgraf que la senyora intendenta de la Casa de la Moneda, Rosa de Salazar y Morales, es va dignar a ser la padrina de confirmació de la filla Josepa, mentre que de l'Anna Maria ho fou el senyor Martín de Mariarena, secretari d'Estat i comissari de guerra del virrei, i Maria del Carme (tercera filla nascuda allà) fou batejada per un prevere, nebot del bisbe de Lima Juan de Parada.

Tan bé estaria a Lima que no li vindria d'un dia d'anar a prendre possessió del seu càrrec "[...] tanto que mi precisa demora [no] daba lugar a tomar posesión del oficio de corregidor".

Aquest bon viure acabaria inexorablement amb la marxa cap a Cuzco, segona etapa del viatge terrestre, on torna a narrar les mateixes penúries del viatge anterior, però aquesta vegada sembla que els mosquits van ser els protagonistes maleïts: "estas y otras infelicidades no se conocen en España". Les dues-centes llegües de distància a Cuzco les van haver de fer amb una mula, passant per altes muntanyes pedregoses, per costers i per fortes baixades, ja que no hi havia camins. Aquesta vegada van arribar ben xacrats. La seva esposa, convallescent d'una malaltia, vomitava sang contínuament, les noies estaven malaltes, i ell amb la gana i la son perdudes. La durada d'aquest viatge fou de vuit mesos.

Avançant en el temps i amb una recuperació a corre-cuita seguiren el camí cap a la província d'Aimaraes, a seixanta llegües de Cuzco, per residir al poble de Challuanga, on "con la ayuda de Dios llegamos sin lesión", malgrat el mal estat dels camins.

Arribat aquest punt, el nostre protagonista és ben parc explicant la seva vida oficial. Ens diu que hi va estar cinc anys i mig assumint el comandament de corregidor, que comprenia competències polítiques, civils, militars, criminals i inquisitorials, i també la caixa dels eraris oficials, de manera que va esdevenir veritable amo i senyor del territori. Allà hi van néixer més fills, tres dels quals van morir, però el més trist fou que, un any abans d'expirar el seu mandat, també es va morir l'esposa, encara que no especifica els detalls del fatídic desenllaç.

No li devia agradar gaire la seva estança a Aimaraes, car aquella societat era indolent i primitiva, així ho afirma: "Mover a incredulidad fuerza el querer referir

pieza por pieza de lo que tiene a su cargo el corregidor, celoso del servicio a la magestad.” Ho defineix ben bé el seu estat d'ànim quan es refereix a les seves relacions amb els criolls i nadius:

[...] aquella gente voluntariosa en sus malas costumbres, y si el corregidor pretende arreglar el todo de sus vicios y defectos y a que dejen de ser decidiosos aplicándose al trabajo, todo les es repugnante, de tal suerte que para cercionarse de estas y otras verdades que la prudencia me hace pasar en silencio fuera interminable la narración.

I acaba el judici en un emplaçament ben sarcàstic dirigit a algun presumpte escèptic: “Vaya quien guste allá, pruébelo, y luego respóndame”.

Acabada la missió, ha de retornar a Cuzco, on hi havia “las reales cajas”, per justificar la seva gestió. Allà hi està bé, i diu que no li ve d'un dia, igual que a les autoritats, a les quals ha de rendir comptes, no els corre pressa comprovar els assumptes del corregidor, fet pel qual es va passar nou mesos a Cuzco, fins que decideix retornar a Espanya, perquè enyora la família (que sempre anomena “la parentela”) i la seva estimada ciutat de Tarragona.

Aleshores li vingué la difícil decisió sobre retornar pel camí per on havia vingut o fer mil llegües per arribar a Buenos Aires, travessant el continent d'oest a est i en lleugera diagonal. Finalment, va optar per la darrera opció, tot i saber que els camins tenien tots els inconvenients viscuts anteriorment i d'altres de més tràgics:

[...] como por los asesinos en la provincia de Tucumán y montes de Córdoba, de indios infieles, llamados los bravos en las Pampas de Buenos Ayres [...] que intrépidamente y sin remisión tocan a deguello.

Planifica el viatge com un veritable estratèg: preveu l'avituellament, calcula les etapes, porta una minuciosa administració dels diners (recordem que havia estat comptable del Regiment d'Infanteria de la Reina i de la tresoreria d'Aimaraes), és pausat en les decisions i mesurat en els judicis personals; en definitiva, tot el que un bon militar ha de fer per resoldre positivament un viatge de llarga durada. Les etapes les fixa a les ciutats del Potosí, Oruro i Córdoba (Argentina) i, en contra de l'opinió de molts que intentaven dissuadir-lo de seguir aquest itinerari, decidí fer-lo posant-se sota la protecció de

la mano divina y a su alta providencia clamando con novenas a mis santos de devoción, invocando eficazmente al poderosísimo auxilio de la Sacratísima Virgen María, Ánimas del purgatorio, y todas otras devociones de que necesitaba a tan visibles riesgos.

Contra aquest formidable escut espiritual entenia que cap mal li podia passar, per arribar sa i estalvi a casa. Sembla que les pregàries van funcionar, però no li fou fàcil. Abans de sortir de Cuzco va repartir entre els pobres roba, estris sobrants i diners, i també va realitzar donatius en metàl·lic als sacerdots perquè li oferissin misses. Finalment va comprar dues tendes de campanya, “que allí les llaman carpas”, i amb tot el seguici de criats, mules, queviures, i més, va iniciar la llarga marxa que l'havia de conduir fins a Montevideo.

Si el viatge d'anada fou penós, aquest resultà dramàtic. Novament recupera el reguitzell de descripcions dels trons i llamps, de la calor i del fred, dels huracans que trinxaven els arbres, camins aspres, vessants costeruts, planures interminables, caminets estrets amb perill d'estimbar-se, i per agreujar-ho encara més, aquesta vegada, serralades nevades.

Arribat aquest punt, es fa patètica la narració quan explica els efectes dels rajos solars sobre la neu i com reboten als ulls de persones i animals. En no conèixer les virtuts dels vidres fumats, ho passaren tan malament que arriba a escriure:

causa tan escozor que por oras y días continuos hace destilar una agua o licor tan ardiente inchando con extremo los ojos que causa grandísimo tormento insoportable de no poder mirar ningua luz artificial ni el sol ni del candil y sólo [passar] en la obscuridad o vendados los ojos con pañuelos blancos.

Afirma que d'aquest mal allí en diuen "surumpi", "y causa tan malos efectos que muchos han perdido o quedado lisiados los ojos".

D'aquests mals i d'altres no n'escaparien ni tan sols els seus fills, que havien d'anar damunt de les mules passant un fred horrible i una calor angoixants, bevent unes vegades aigua calenta i d'altres de freda com el gel. Llavís ressecs, ulls cremats, pells colrades. Totes aquestes inclemències "causan dolores de vientre y cabeza, unos granos que los mas resultavan en llagas muy sensibles".

Finalment, arribaren a la ciutat d'Oruro, a quatre-centes llegües de la sortida. Allí el nostre protagonista es va posar malalt i la comitiva s'aturà fins que es restablí. La situació, econòmicament, es va fer penosa, i va haver de vendre molts béns domèstics i de transport per seguir en direcció a la província de Tucumán, caminant sempre amb "recelo de los bandoleros y asesinos que abundan entre aquellos espesos bosques inagotables, difícil a ser cojidos por las Justicias porque son astutos i ligerísimos a caballo en pelo". Han de travessar la gran província de la Pampa i la famosa Cordillera de Guanso, on aquells delinqüents deixaven un reguitzell de creus "de los pasajeros muertos". Per travessar aquelles Pampes trigaren entre 38 i 40 dies, sense passar cap dia sense encomanar-se a Déu cent vegades. L'espectacle dels indis degollant gent el té aclaparant. Amb tot, no deixa de ser un viatger inquiet que demostra ser també un amant de la natura i de la fauna quan descriu:

unas grandes llanuras cerca de Córdoba llamadas Pampas donde encubren multitud de ganados de pelo y silvestres, sin dueño, de tantas cualidades que falta el guarismo, como vacas, toros, simarrones, venados, ciervos, gatos monteses, tigres, patos, perdices, todo a cuadrillas y en cuantiosa abundancia.

Abans havien passat per uns grans llacs que se'ls hi mostren meravellosos.

Les malalties de la seva família el fan escriure amargament:

Se debe tener presente que la señal que tiene en la nariz mi segundo hijo Melchor es procedida de cahersele entera y aun morir del accidente, a causa que por el camino de Las Pampas a Buenos Ayres, se le entró estando durmiendo aquella mosquia verde venenosa que ensuciándose inmediatamente cria gusanera y mata hasta el ganado cavallar y vacuno siempre que se introduce por las orejas o por las ventanas de las narices porque se

crian tales bolsas de gusanos que a los racionales a fuerza de promptos remedios puede liberar la vida, con que conseguí que el niño en su edad de seis años arrojara en tanta abundancia por narices, boca y cámara tal copia de gusanos que fue horror habiéndose inchado la cabeza y toda la cara con monstruosidad, tanto que los ojos apenas se divisavan arrojando sangre por boca y narices y metido en un profundo letargo sin comer ni beber por algunos días pues con trabajo apenas podía pasar un poco de caldo, quiso Dios que viviera al modo que le á quedado la señal.

Finalment, arriben a Buenos Aires fets uns eccehomo, esparracats, mal vestits, bruts, malalts, espaordits..., però a la fi, vius, que era el que importava.

A Buenos Aires no troben vaixells regulars per tornar a la Península. Catorze dies després d'haver arribat, embarcaren cap a Montevideo per pujar a la fragata correu *Princesa*, que els portà a la Corunya després de setanta-cinc dies de navegació. Arribaren el 30 de juny de l'any 1778.

I a partir d'aquí ja no explica res més sobre el viatge, que inicià de nou per arribar a la seva anhelada Tarragona, i enfrontar-se amb els problemes domèstics que encara li havien de venir. Aquesta etapa final de viatge pel país seria flors i violes si es compara amb les penalitats del Perú.

En definitiva, sortir del Perú i arribar a Tarragona li va costar dos anys de periples.

* * *

A partir d'aquí exposa els anys de desventures familiars, en els quals comença la segona part de la instrucció de Melcior de Potau, i les explica amb tota mena de detalls.

En arribar a Tarragona, després de quaranta anys d'absència, sembla que la societat local el rep amb desinterès. Ell mateix anota la diferència de la ciutat de la seva joventut amb l'actual, de més progrés i moviment. No només la societat sinó també la família mateixa, composta per la seva mare, l'oncle Bernat, monjo del monestir de Santa Maria de Poblet —al qual Melcior acusa d'estar més a casa que a la clausura—, i “els Lloracs”, els quals li impedeixen fer-se càrrec de l'herència i, fins i tot, intenten fer-lo fora de la casa pairal. El governador Arola li demana que surti de la casa complint ordres del capità general comte de l'Assalto. També li confisquen els arxius familiars (ell en diu “papeleras”), qüestió que l'aclapara perquè no pot demostrar els seus drets. Sembla també que bona part de les desavinences procedeixen del fet que es va casar en segones núpcies amb Maria-Ignàcia Lacomia i Martí, persona que s'intueix que era una minyona de la casa, fet que va caure molt malament a la seva mare, que li tenia destinada una altra muller de rang més elevat. Ha de recórrer un llarg calvari, primer ha de marxar a Barcelona de lloguer i, després, a Madrid, per reclamar al Ministeri de les Índies que se li reconeguin els furs d'excorregidor i també els emoluments de l'esgrao militar de coronel, cosa que aconsegueix amb dificultats després de tres mesos de burocràcia. Per aquests motius s'ha d'empenyorar, fet pel qual li decau l'ànim i es pregunta si ha estat un encert retornar a la pàtria, “porque hecho el plan de la cuenta mas me resultaba

favorable el haberme comprado casa y hacienda de que tube muchas proposiciones en otras partes”.

Melcior, com a comptable expert que és, al final de la instrucció conclou amb els comptes detalladíssims de les despeses que ha hagut de suportar per establir-se de nou a la terra, que ascendeixen a un total de 21.180 “pesos fuertes”.

També aporta un bon aplegament de documentació notarial, de certificats, cartes i resolucions oficials relacionats amb l'acreditació de càrrecs públics i els drets hereditaris.

Quina reflexió ens ha de moure el reguitzell de calamitats sofertes per aquest noble tarragoní i per la seva família, després d'haver passat tantes penúries per servir la Corona? Possiblement caldria recordar aquelles frases del literat Eslava-Galán, en el llibre que esmenta una figura similar al nostre heroi, quan afirma dolgudament: “sino que esta nuestra España tiene tan poco el esfuerzo de sus hijos, que le parece que cuanto se puede hacer, es poco”.

* * *

Arribats a aquest punt, algú es pot preguntar: per què el relator ha publicat aquesta instrucció si els fets que conté es troben ben lluny de Montblanc, la majoria a Amèrica, els més a prop Tarragona, i el protagonista no té aparentment cap lligam amb la vila?

Per aclarir la vinculació cal dir, en primer lloc, que la família Potau procedeix originàriament de Sarral, segons es pot observar en els treballs dels historiadors al·ludits, mentre que la filla de Melcior de Potau, la Josepa, que tantes vegades surt en la instrucció, una vegada arribada a Catalunya, es va casar amb l'hereu de la casa Monfar de Montblanc, anomenat Marià, més tard el reconegut notari Marià Monfar i Potau, on passà a residir i a tenir fills.

I com a colofó romàntic del relat, cal veure-hi que possiblement molts montblanquins del final del segle XVIII la devien mirar alegre dalt la balconada de la casa dels Vilafranca de la plaça de Sant Miquel, els dies de les festes solemnes.

Aquest parentesc, amb l'avinenteça que a la família Monfar hi hagué posteriorment dos notaris, ha estat motiu que es preservi el manuscrit, i demanem a l'actual Josep Monfar i Farré que ens doni el permís per lliurar-lo, de moment la fotocòpia, a l'Arxiu Comarcal de Montblanc.

Dades de l'estudi

Rebuda, abril del 2005; acceptació, maig del 2005; supervisió, Josep M. T. Grau i Jaume Teixidó.